

Jaarverslag 2021

Geachte Voorzitter, geacht Presidium,

Als onafhankelijk adviseur integriteit van de Tweede Kamer breng ik hierbij mijn tweede Jaarverslag uit.

Het eerste jaarverslag (2020) heb ik vorig jaar op uitnodiging van de toenmalige Kamervoorzitter, mevrouw K. Arib, op 3 maart 2021 toegelicht en met haar besproken. Een afspraak met het Presidium is vorig jaar achterwege gebleven, waarschijnlijk als gevolg van de Coronamaatregelen en de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart 2021.

Wel vond op 26 april 2021 - mede in het licht van een (nadere) kennismaking - een zelfde gesprek plaats met de inmiddels nieuwe Kamervoorzitter, mevrouw V. Bergkamp.

Over het verslagjaar 2021 is het volgende te melden

*Fracties/leden.

Van het voornemen om met de fracties kennis te maken, in ieder geval na de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 is vanwege de Coronamaatregelen helaas ook dit verslagjaar niets terecht gekomen.

Hier staat tegenover dat in juni 2021 in de Kamerbode aandacht is besteed aan integriteitsvraagstukken en de vraag bij moet je zijn (Kamerbode nr. 05 blz. 8 en 9). Op deze wijze zijn de leden toch enigszins geïnformeerd.

*College van onderzoek integriteit.

Wel vond op 30 maart 2021 een (nadere) kennismaking plaats met het College van onderzoek integriteit. Gesproken is over taak en werkwijze van een ieder, de gezamenlijke ondersteuning en over een vervolgspraak t.z.t..

*Gesprekken met Kamerleden.

Zowel voor als na de verkiezingen op 17 maart 2021 is op hun verzoek telefonisch contact geweest met enkele (nieuwe) Kamerleden. Daarbij kwam het volgende aan de orde:

- Optie baangarantie / doorbetaling gedurende een zekere periode na de beëdiging;
- Mogelijke belangenverstrengeling tussen portefeuille Kamerlid en zakelijke belangen partner c.q. bevriende relaties op een ministerie;
- Bejegening en aantijgingen door derden, en
- Vragen om informatie over integriteit in het algemeen.

De beantwoording van het merendeel van deze vragen was eenvoudig, namelijk een verwijzing naar de Registers van de Tweede Kamer. Met de inwerkingtreding van het nieuwe Reglement van Orde op 1 april 2021 is immers duidelijk vastgelegd dat "redelijkerwijs relevante belangen van leden" dienen te worden geregistreerd (art. 15.19 lid 1c). Daarover is geen twijfel (meer) mogelijk. Transparantie staat voorop. Zie ook de toelichting in het voorstel van de werkgroep Herziening Reglement van Orde, de werkgroep-Van der Staaij, van 30 oktober 2019.

Hoewel vragen over bejegening en aantijgingen door derden niet direct tot de taakopdracht van de adviseur integriteit behoren (zie benoemingsbrief van 30 december 2019) kunnen deze vragen ook gezien worden in relatie tot de eigen verantwoordelijkheid van een Kamerlid. De aanvullingen, wijzigingen en/of doorhalingen — al dan niet van tijdelijke aard — van de registers van de Tweede Kamer maken het mogelijk om die verantwoordelijkheid transparant in te vullen.

Ten aanzien van de algemene vragen volstond een verwijzing naar de ambtelijke organisatie van de Kamer, i.c. de griffie plenair. De griffie plenair is hiervan op de hoogte gesteld.

Samenvattend waren de gesprekken van dien aard dat een schriftelijke reactie niet nodig was.

*Ondersteuning.

Ter ondersteuning is in januari 2020 een speciaal account adviseur integriteit Tweede Kamer aangemaakt. Hoewel na enkele startproblemen het account leek te functioneren is inmiddels gebleken dat diverse Kamerleden mij via dit account niet konden bereiken (maar wel telefonisch).

Helaas ging tegen het einde van 2021 de beveiligingstechniek weer opspelen en wel zodanig dat het reguliere gebruik van privé-telefoon en I-pad werden geblokkeerd; daarom heb ik besloten om het hele account op te zeggen.

Sindsdien ben ik uitsluitend via de speciaal hiervoor aangewezen griffier bereikbaar (telefonisch en per mail). Helaas is de aan het begin van dit verslagjaar aangewezen griffier vanwege het aanvaarden van een functie elders, na een half jaar al weer vervangen. De contacten met zowel de inmiddels vervangen griffier als met de huidige griffier waren en zijn sporadisch maar goed.

Nieuw in dit verslagjaar is het uitbrengen van een Nieuwsbulletin door de Dienst Analyse en Onderzoek. In het verslagjaar is dit bulletin 5 maal verschenen. Met dank voor deze gebundelde persberichten ligt er nog steeds een verzoek mijnerzijds om ook structureel geïnformeerd te worden over inhoudelijke documenten die betrekking hebben op integriteit. Een voorbeeld is het Verslag van het debat over de Raming 2022 waarin een veilige werkomgeving en integriteit (prominent) aan de orde kwamen. Overigens deel ik de opvatting dat ongewenste omgangsvormen, hoewel ze niet expliciet in de Gedragscode staan, wel degelijk gekenmerkt kunnen worden als gedragingen die het gezag en de waardigheid van de Kamer aantasten. Het is duidelijk dat de vraag of in een concreet geval sprake is van ongewenste omgangsvormen, serieus dient te worden onderzocht. Duidelijk is ook dat het hierbij niet gaat om een dilemma, waarover ik als adviseur integriteit een advies kan uitbrengen, maar om een serieus onderzoek van feiten en gedragingen, om hoor en wederhoor, kortom een onderzoek waarvoor het College van onderzoek integriteit in het leven is geroepen.

*Afsluiting.

Het afgelopen jaar zijn enkele algemene vragen aan mij voorgelegd, maar geen inhoudelijke dilemma's. Op dit punt bevat het jaarverslag derhalve geen aanbevelingen. Wel heb ik uit de

gesprekken met enkele Kamerleden kunnen opmaken dat (meer) informatie over de Registers in het Reglement van Orde c.q. over de Gedragscode van de Kamer, geen overbodige luxe is.

Den Haag, februari 2022,

mr. J.E. Biesheuvel-Vermeijden